

POSTANOWIENIE

9 kwietnia 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Ewa Stefańska

na posiedzeniu niejawnym 9 kwietnia 2026 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa A.G. i K.G.
przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.
o ustalenie i zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej Bank spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach
z 26 marca 2025 r., V ACa 721/23,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od pozwanego na rzecz powodów kwoty po 2700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego, z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia zobowiązanemu odpisu niniejszego postanowienia do dnia zapłaty.**

(M.T.)

UZASADNIENIE

Pozwany Bank spółka akcyjna w W. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 26 marca 2025 r., w sprawie z powództwa A.G. i K.G. o ustalenie i zapłatę.

Powodowie wnieśli o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz zasądzenie na ich rzecz kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (zob. uzasadnienie uchwały składu 7 sędziów SN z 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, Nr 4, poz. 53). Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (zob. postanowienie SN z 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Przesłanki te nie zostały spełnione.

Według ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane

w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw (zob. postanowienia SN: z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz.11, z 11 stycznia 2002, III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151; z 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16; z 15 czerwca 2016 r., V CSK 4/16).

Istotnego zagadnienia prawnego skarżący upatrywał w konieczności rozstrzygnięcia: czy w przypadku gdy postanowienia waloryzacyjne wprowadzone do umowy kredytu hipotecznego udzielonego w walucie polskiej (oprocentowanego w oparciu o stawkę WIBOR 3M), aneksem zawartym w okresie obowiązywania umowy, określające waloryzację kwoty kredytu i rat kapitałowo-odsetkowych kursem publikowanym w tabelach kursowych banku-kredytodawcy (a także zmieniającym sposób wyliczania oprocentowania, poprzez zastąpienie stawki WIBOR 3M stawką LIBOR 3M dla CHF), zostają uznane za bezskuteczne jako postanowienie niedozwolone w rozumieniu art. 385¹ § 1 i 2 k.c. (abuzywne) lub nieważne, a jednocześnie Sąd stwierdzi, że nie jest możliwe utrzymanie indeksowanego (waloryzowanego) charakteru umowy, to czy skutkiem ich eliminacji z umowy jest (1) stwierdzenie, że umowa pierwotna i umowa ostateczna upadają w całości, czy też (2) eliminacja mechanizmu waloryzacji z umowy ostatecznej i przekształcenie jej z mocą wsteczną w kredyt Złotowy z oprocentowaniem WIBOR 3M (wskutek upadku aneksu zmieniającego umowę w całości i powrotu do umowy pierwotnej), ewentualnie (3) eliminacja mechanizmu waloryzacji z umowy ostatecznej i przekształcenie jej z mocą wsteczną w kredyt złotowy z oprocentowaniem LIBOR 3M dla CHF (wskutek wyłącznie częściowej bezskuteczności umowy ostatecznej)?; Czy wykorzystanie kwoty wypłaconej na podstawie umowy kredytu na cele powiązane z działalnością gospodarczą kredytobiorcy, w szczególności na sfinansowanie zakupu nieruchomości, która następnie oznaczana jest jako siedziba prowadzenia działalności gospodarczej przez kredytobiorcę i faktycznie wykorzystywana do jej prowadzenia, choćby na części nieruchomości, eliminuje możliwość uznania kredytobiorcy w stosunku prawnym wynikającym z umowy kredytu za konsumenta w rozumieniu art. 22¹ k.c. i eliminuje możliwość objęcia go ochroną na podstawie przepisów chroniących konsumentów, w szczególności art. 385¹ k.c.?

Z kolei oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na twierdzeniu, że istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo, iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob. postanowienia SN: z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, z 26 czerwca 2015 r., III CSK 77/15, z 20 maja 2016 r., V CSK 692/15). Potrzebę wykładni przepisów skarżący łączył z art. 385¹ §1 i 2 k.c. w zw. z art. 7 ust. 1 i 8b ust.1 Dyrektywy 93/13 w zw. z art. 2,31 ust. 3 i 32 ust.1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej; art. 385¹§1 i 2 k.c. w zw. z art. 22¹ k.c.

Powołane przez skarżącego przepisy były przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego i Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (zob. uchwała SN z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, OSNC 2021, nr 9, poz. 56; wyroki SN: z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17; z 9 maja 2019 r., I CSK 242/18; z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18; z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21; z 3 lutego 2022 r., II CSKP 415/22; podobnie w orzecznictwie TSUE zob. wyroki: z 30 kwietnia 2014 r., C-26/13, Kásler i Káslerné Rábai, pkt 49-50; z 26 lutego 2015 r., C-143/13, Matei, pkt 54; z 23 kwietnia 2015 r., C-96/14, Van Hove, pkt 33; z 20 września 2017 r., C-186/16, Andriuc i in., pkt 35; z 14 marca 2019 r., C-118/17, Dunai, pkt 48; z 3 października 2019 r., C-260/18, Dziubak, pkt 44).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono także, że oceny czy postanowienie umowne jest niedozwolone (art. 385¹ § 1 k.c.), dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy (zob. uchwała składu siedmiu sędziów SN z 20 czerwca 2018 r., III CZP 29/17, postanowienia SN: z 10 sierpnia 2023 r., I CSK 5543/22; z 21 grudnia 2023 r., I CSK 2685/23; z 8 grudnia 2023 r., I CSK 3211/23). Wynika to zresztą z art. 385² k.c., który wprost stanowi, iż oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść. W wyroku z 20 września 2017 r., C - 186/16 TSUE wyjaśnił natomiast, że art. 3 ust. 1 dyrektywy 93/13 w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich należy

interpretować w ten sposób, że oceny nieuczciwego charakteru warunku umownego należy dokonywać w odniesieniu do chwili zawarcia danej umowy, z uwzględnieniem ogółu okoliczności, które mogły być znane przedsiębiorcy w tej chwili i mogły mieć wpływ na późniejsze jej wykonanie.

Trafność i aktualność przyjętej przez sądy powszechne oceny sprawy potwierdza pogląd, wyrażony w uchwale pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22. W orzeczeniu tym wyjaśniono m.in., że w razie uznania, że postanowienie umowy kredytu indeksowanego, odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie jest wiążące, w obowiązującym stanie prawnym nie można przyjąć, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów. Ponadto Sąd Najwyższy przesądził także, że w razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie. Jeżeli w wykonaniu umowy kredytu, która nie wiąże z powodu niedozwolonego charakteru jej postanowień, bank wypłacił kredytobiorcy całość lub część kwoty kredytu, a kredytobiorca dokonywał spłat kredytu, powstają samodzielne roszczenia o zwrot nienależnego świadczenia na rzecz każdej ze stron. Jeżeli umowa kredytu nie wiąże z powodu niedozwolonego charakteru jej postanowień, bieg przedawnienia roszczenia banku o zwrot kwot wypłaconych z tytułu kredytu rozpoczyna się co do zasady od dnia następującego po dniu, w którym kredytobiorca zakwestionował względem banku związanie postanowieniami umowy. Jeżeli umowa kredytu nie wiąże z powodu niedozwolonego charakteru jej postanowień, nie ma podstawy prawnej do żądania przez którąkolwiek ze stron odsetek lub innego wynagrodzenia z tytułu korzystania z jej środków pieniężnych w okresie od spełnienia nienależnego świadczenia do chwili popadnięcia w opóźnienie co do zwrotu tego świadczenia. Sąd Najwyższy rozpoznając niniejszą sprawę jest związany cytowaną uchwałą (art. 88 ustawy o SN).

W dacie orzekania w przedmiocie przyjęcia niniejszej skargi do rozpoznania, sformułowanemu przez skarżącego zagadnieniu prawnemu nie można już przypisać kwalifikacji nowości. Tożsame zagadnienia były już przedmiotem

wypowiedzi Sądu Najwyższego (zob. postanowienia SN: z 25 stycznia 2024 r., I CSK 5851/22 z 28 września 2023 r., I CSK 327/23, z 17 października 2023 r., I CSK 558/23, z 27 lipca 2023 r., I CSK 6248/22 i powołane tam orzecznictwo). Sąd Najwyższy wielokrotnie wyjaśniał, że w razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu denominowanego w walucie obcej umowa ta nie może wiązać stron w pozostałym zakresie ani jako kredyt złotówkowy (z oprocentowaniem obliczanym na podstawie wskaźnika LIBOR/SARON), ani jako tzw. kredyt czysto walutowy. W szczególności bowiem wskazuje się, że utrzymanie takiej umowy jako kredytu czysto walutowego prowadziłoby do niedopuszczalnego zniekształcenia woli stron, która ukierunkowana była od początku na wypłatę kredytu w walucie krajowej (zob. wyroki SN: z 10 maja 2022 r., II CSKP 694/22; z 13 maja 2022 r., II CSKP 293/22 i II CSKP 405/22; z 20 maja 2022 r., II CSKP 713/22 i II CSKP 943/22; z 26 maja 2022 r., II CSKP 650/22, i z 24 czerwca 2022 r., II CSKP 10/22). Ponadto podniesione kwestie były przedmiotem licznych wypowiedzi Sądu Najwyższego (w odniesieniu do art. 385¹ KC w kontekście dyrektywy 93/13 zob. wyroki SN: z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17; z 9 maja 2019 r., I CSK 242/18; z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18; z 30 września 2020 r., I CSK 556/18; z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21; z 27 lipca 2021 r., V CSKP 49/21; z 3 lutego 2022 r., II CSKP 415/22).

Przedmiotem wykładni Sądu Najwyższego, z uwzględnieniem orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, był także przepis art. 22¹ k.c. w kontekście warunków, jakie należy spełnić, aby uzyskać status konsumenta w konkretnej czynności prawnej. Zgodnie z jednolitą linią orzecniczą Sądu Najwyższego status konsumenta (w znaczeniu art. 22¹ k.c.) determinowany jest celem czynności prawnej oraz jej związkiem z działalnością zawodową lub gospodarczą, ocenianym na chwilę zawarcia umowy (zob. uchwałę siedmiu sędziów SN z 20 czerwca 2018 r., III CZP 29/17, OSNC 2019, nr 1, poz. 2, wyroki SN: z 1 marca 2017 r., IV CSK 285/16, z 14 marca 2025 r., II CSKP 165/23, z 28 lutego 2025 r., II CSKP 1323/24, z 31 stycznia 2025 r., II CSKP 1791/22 oraz postanowienia SN: z 4 marca 2025 r., I CSK 1715/24, z 23 kwietnia 2025 r., I CSK 2129/24, z 25 kwietnia 2025 r., I CSK 1464/24, z 28 listopada 2024 r.,

I CSK 2866/23, z 21 kwietnia 2023 r., I CSK 5082/22 i powołane tam orzecznictwo, a także wyroki Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej: z 8 czerwca 2023 r., C-570/21, wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Sąd Rejonowy dla Warszawy-Woli w Warszawie-Polska) - I.S., K.S./YYY S.A., ECLI:EU:C:2023:456; z 16 marca 2023 r., C-6/22, M.B.,U.B., M.B. przeciwko X S.A.,ECLI:EU:C:2023:216, z 23 listopada 2023 r., C-321/22, ZL, KU, KM przeciwko Provident Polska S.A., ECLI:EU:C:2023:911). Z orzecznictwa tego wynika, że status konsumenta nie podlega ocenie *in abstracto*, lecz w relacji do konkretnej czynności prawnej. Okoliczność, że osoba fizyczna prowadzi działalność gospodarczą lub zawodową nie pozbawia jej *per se* atrybutu konsumenta; osoba taka może bowiem korzystać ze statusu konsumenta, jeżeli dokonywana przez nią czynność nie jest bezpośrednio związana z jej działalnością gospodarczą lub zawodową (zob. wyroki SN: z 27 maja 2022 r., II CSKP 314/22, OSNC-ZD 2022, nr 4, poz. 50 i z 28 marca 2025 r., II CSKP 2082/22). W sprawie nie występuje więc potrzeba wykładni przepisów prawa także w tym zakresie, a co najwyżej aktualizowałyby się potrzeba kontroli poprawności ich zastosowania przez Sądy *meriti* w ustalonym stanie faktycznym.

W sprawie nie zachodzi także nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę - w granicach zaskarżenia - z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1, 1¹ i 3 w zw. z art. 108 § 1 w zw. z art. 398²¹ w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., przy uwzględnieniu § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Ewa Stefańska

(M.T.)

[SOP]